

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Petri Chrysologi Archiepiscopi Ravennatis, viri
eruditissimi atque sanctissimi, Sermones In Evangelia De
Dominicis & festis aliquot solemnioribus totius anni,
insignes & peruetusti**

Petrus <Chrysologus>

Lvgdvni, 1623

De fideli dispensatore, Sermo XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50232)

tor. Non erit in reddendo durus, qui profusus est in largiendo. Crede homo Deo, quod tibi Deus dedit: maiora reddere vult, cum vult debere largitor.

De fideli dispensatore, Sermo XXVI.

Quod hodie dominus interroganti Petro respondisse legitur, per figuram ad Apostolos ipsos, ad doctores tantum: & ad eos qui Ecclesiis præsidet, dictum, multorum persensit auditus. Interrogat Petrus, *Domine, ad nos dicis hanc parabolam, an & ad omnes?* Cui *Luc. 12.* respondit dominus: *Quis putas est fidelis dispensator & prudens, quem constituit dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? Beatus seruus ille, quem, cum venerit dominus, ita inuenerit facientem: verè dico vobis, quod super omnia qua possidet, constituet eum. Quod si dicat seruus ille in corde suo: moram facit dominus meus venire, & coeperit percutere pueros, & ancillas, & edere, & bibere, & inebriari, veniet dominus serui illius in die qua non sperat, & hora qua nescit, & diuidet eum, partemque eius cum infidelibus ponet.* Ecclesiæ quidem præfules ista quam primum similitudo constringit, sed hominem nullum, mortalem nullum prorsus eximit hæc figura, quæ dum loquitur ad dispensatorem, omnibus vno interrogante, respondit: Si est quisquam, qui à Deo nil acceperit, discussionem dispensationis, dispensatoris officium non timebit. Homo si hoc ipsum quod das, accepisti, accepisse te quod habes, quomodo tu negabis? De caelestibus conditis, de horreis diuinis rationem reddet, præstabit causas Ecclesiæ prorogator. Et quantò maius suscipit creditum, tantò maius se debitum non dubitat redditurum, dicente domino: Cui plus est creditum, plus exigetur ab eo. Et alibi: *Luc. 12.* Potentes potenter tormenta patientur. *Sapiè. 6.* Quantò altius ascenderit homo, lapsus, tantò altius cadet. Quid al-

cælo: De cælo cadit in cælestibus, qui delinquit desperatus incurrit, qui in ipsis dominantis oculis offendit: & excusatione caret, qui facinus ipso iudice teste committit. Aut quam defensionem sperat, quem testimonium cognitoris accusat: Sic diabolus cum esset angelus, & in cælo, & coram Deo semper clarissimus versaretur, & fulgens, dum Dei tentat aures, dū in Dei superbit aspectu, lapsus ad terrā, ad tartara deiectus, in diabolum mutatur ex angelo: & qui erat minister veniæ, factus est dux pœnarum. Hinc est quod Apostolus nostri ordinis hominem commonet, ne incidat in superbiam & laqueum diaboli. Dispensator ergo diuini verbi, & cælestis doctrinæ prorogator, qui ante dominum stat iugiter, versatur inter altaria semper, neque à Dei oculis recedit vnquam, qui peccatorum causas, dolores populi suscipit, offert, ingerit preces, accipit, refert, restituit impetrata, ex homine totus in Angelum substitutus, non potest nisi in ipsa Dei facie inter sanctorum sancta peccare: vt inde sibi sumat crimen, vnde aliis veniam consueuerat reportare. Denique Nadab & Abiud sacerdotes filij Aaron sacerdotis, dum cōtaminare externo igne altaria præsumunt, ipsius altaris consumuntur incendio: vt sumerent de sacrificio pœnam, qui fecerant de propitiatione peccatū, quod peccatū illis suscitabat ebrietas: nam vini odor odorem fugarat incensi, & ebrietatis ignis flammam prouocarat altaris: vnde quia alienati vino alienum portauerant ignem, mox diuino igne referuntur extincti. Ebrietas in alio crimen est, in sacerdote sacrilegium: quia alter animam suam necat vino, sacerdos spiritum sanctitatis extinguit, dicente Apostolo: Spiritum nolite extinguere. Meritò inter cætera quæ in dispensatore malo arguit hodiernus sermo, vini condemnat insaniam, dicendo: *Quod si di-*

cat

*Leui. 10.**1. The. 5.*

eat feruus ille, moram facit dominus venire: & ceperit percutere pueros, & ancillas, & edere, & bibere, & inebriari. Proprie dixit, edere, & bibere, & inebriari, & percutere. Ebrietas cædis mater, parens litium, furoris genitrix, petulantia deformiter est magistra: hanc qui habet, se non habet: hanc qui habet, homo non est: hanc qui habet, non peccatum facit, sed est ipse peccatum. Ebrietas est dæmon blandus, venenum dulce, rabies voluntaria, inuitatus hostis, illecebra honestatis, & pudoris iniuria: hanc nullus nouerit Christianus, ne auditu quidem sacerdos attingat: ne qui est forma virtutum, vitiorum inde fiat, & inueniatur exemplum. Verum quia ad nos, & ad Ecclesiasticos viros satis dictum est, quemadmodum cunctos teneat responsio saluatoris, quod non sit qui à Dei dispensatione inueniatur extraneus, perquiramus Apostoli dictum. Non est potestas nisi à Deo. Si à Deo potestas

Rom. 13

omnis, à Deo rex etiam dispensationis regie adeptus est dignitatem. Sic dux, sic miles, sic prouinciarum rectores, sic urbium, rationem reddiduri sunt omnes isti, si in vlllo creditæ potestatis excessere mensurâ. si Rex iustitiam custodiuit, si æquitatem tenuit, si potestatem moderatus est, si misericordiam non omisit, si tenuit sic ponderis sui libram, vt in neutram partem potestatis suæ trutina perpensa declinaret, si omnium curam gessit, si ciuium procurauit quietem, si sic temperauit censum, vt neque militi sufficientia deesset, neque tributarius lassaretur. Et dux præstabit Deo causas, si sequentibus se præbuit virtutis exemplum, si in excubiis peruigil, si in discursibus indefessus, si pacem omnium proprio labore perquisiuit. Rationem reddet & miles, si paruit imperatis, si concussit neminem, si accepta stipendia iustissimo labore pensauit. Iudex quoque iudicij sui supernum iudicem sustine-

bit. Et tu qui dominus es domus tuæ, dispensatorem positum plusquam dominum volo credas: vt exhibeas coniugi simplicem charitatem, doctrinamque ei quã didiceris in Ecclesia prudenter infundas: cui Apostolus in Ecclesia tacere præcepit, & domi discere te docente, dicens, Mulieres in Ecclesiis taceant: si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent. Filiis impendas affectum sobrium, sollicitam curam, eosque fideliter in domini enutrias disciplina. Seruis victum, & vestitum debitum reddas, remittas culpas, minas temperes, imperes disciplinam, & habeas eos fratres progenie cælesti, quos subditos mundana possides seruitute. Vos quoque serui debetis domino fidem in ipsa quam geritis seruitute: quia qui pio & puro corde carnali domino debitum non reddet obsequium, Deo autem qui corda videt, quam homini tenetur obnoxius: qui te parem fecit per gratiam, quem conditio ferat disparem vilitate seruili. De diuite quid dicam? qui quanto plus habet, tanto amplius debet.

Desunt nonnulla. Denique simul reddit, simul tradit alteri: quæ si noluerit reddere, singulis committat per partes. Et tu pauper commissam tibi dispensationem non paruum paupertatis existimes, si patienter feras, si ingratus non sis, si sis vel in ipsa necessitate sobrius & frugalis, si danti agas gratias, non danti non ingeras blasphemans iniurias: si tantum quæras, quantum dat misericordia, non quantum cupiditas importuna compellit. Certè & tu pauper qui libenter petis, da etiã tu libenter petentibus. Sed fortè dicis, nõ habeo: sit dandi animus, & facultas non deerit largiendi: pone aduenienti sellam tuam, pone mensam tuam, candelabrum, lucernam: certe ex eo quod accepisti gratanter appone. Sic Elias, sic Eliseus dum declinant ad viduarum vacuas & inopes mansiones, copiose

2. Reg. 17.

4. Reg. 4.

piose quod viduis deerat, suppleuerunt. Adiecit autem dominus ad confirmationem similitudinis huius, dicendo: *Ille autem seruus qui cognouit voluntatem domini sui, & non se preparauit, & non fecit secundum voluntatē eius, vapulabit multis: qui autem non cognouit & fecit digna plagis, vapulabit paucis.* Ille quidem qui per cōsciētiam peccat, meritō grauius soluit conscientiaē pēnas: sed & iste per ignorantiaē culpas, plagas ignorantiaē non vitabit: Deum sicut contemnere non licet, sic nō licet ignorare.

De scandalo tollendo, Sermo XXXVII.

IN procinctu belli semper vigiliae sunt militum distributae: vt insidiis nil liceat, nil pateat dolis. Perniciosissimus nimis est repentinus hostis, nam aut inscios praue nit, aut incautos praecupat, aut opprimit dormientes. Hinc est quod Christus rex noster ante saecula per totam saeculi noctem milites suos praemadatis vigiliarum vicibus commonuit contra diaboli, in est, veteris hostis subtilissimū dolū: cōtra latentes impetus vitiorū: cōtra criminū insidias irruētes, cōtra scandala quae nobis variis oriūtur ex causis, cōtra tēta menta praesentis vitae, contra vrētes acies saeculariū pressurarū, taliter admonēdo: *Vigilate & orate, ne in-
tretis in tētationē. Et statuēs qualiter vigilaretur: ad-
iecit. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vi-
gilia venerit, & ita inuenerit, beati sunt serui illi, quos
cum venerit, inuenerit vigilantes. Et plane beati, quia
qui vigilant & anticipant dolos hostiū, de domini sui
gloriabuntur aduentu. Hodie tamen dominus ipsas
nostrorum ducū contra scandala exuscitauit, & arma-
uit excubias: dicendo ad discipulos: *Impossibile est vt
non veniant scandala.* Hoc est, impossibile est vt non ve-
niant hostes. Et primum fratres scire nos conuenit
scandala*

Mat. 26.

Luc. 12.

Luc. 17.